

Διαβάζοντας το βιβλίο της Π. Καπριόλο, τρία αποσπάσματα ξεχώρισαν στη σκέψη μου και με βοήθησαν να καταλάβω την εξέλιξη της ιστορίας όχι μόνο ως προς τα γεγονότα αλλά κυρίως ως προς τις σκέψεις των ηρώων και τα νοήματα.

«...Κι όμως, σκέφτεται ο Λούκα, υπάρχουν στιγμές που το να συμπεριφέρεσαι σαν ήρωας είναι το ίδιο πράγμα με το να συμπεριφέρεσαι σαν άνθρωπος. Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν αυτή την ευκαιρία. Εκείνος όμως την είχε και την έχασε μέσα από τα χέρια του...»

Το απόσπασμα αυτό εξηγεί τις σκέψεις που κάνει ο Λούκα, μετά το λάθος του να μην καλέσει βοήθεια για τον άγνωστο μετανάστη που τυλιγόταν εκείνη την ώρα στις φλόγες, ως θύμα ρατσιστικής βίας. Τα λόγια αυτά κρύβουν μια πολύ μεγάλη αλήθεια που αφορά όλους μας: Στο σύγχρονο κόσμο, όπου η βία έχει πολλές μορφές, μπορεί να γίνει κανείς ήρωας, κάνοντας το αυτονόητο, δηλαδή, με το να συμπεριφερθεί ανθρώπινα. Ο Λούκα έμεινε παγωμένος και αμέτοχος, εξαιτίας του φόβου του, επειδή και ο ίδιος ήταν θύμα ψυχολογικής βίας από μια παρέα εφήβων. Κάθε άνθρωπος που θα έβλεπε έναν συνάνθρωπο να καίγεται ζωντανός, θα καλούσε βοήθεια, αλλά αυτό το τόσο «εύκολο» καθήκον, γίνεται δύσκολο σε μια κοινωνία απάνθρωπη και σκληρή. Ο άνθρωπος, επομένως, πρέπει να γίνει ήρωας: να ξεπεράσει το φόβο του και να βρει τη δύναμη να αντισταθεί στη βία. Εντυπωσιακό είναι και το τελευταίο μέρος της σκέψης του Λούκα, όπου παρατηρεί ότι οι περισσότεροι από εμάς δεν έχουμε την ευκαιρία να δείξουμε την ανθρώπινη πλευρά μας, ότι δηλαδή το να είσαι άνθρωπος είναι τυχαίο. Και ο ίδιος ο Λούκα από τύψεις ανακάλυψε την ανθρωπιά του και για να την ανακαλύψει μπήκε στο περιθώριο της κοινωνίας.

«... Δεν είναι ελεημοσύνη αλλά μια πράξη πραγματικής φροντίδας από ένα ανθρώπινο πλάσμα προς ένα άλλο...»

Από την στιγμή που ο Λούκα παλεύει με τις τύψεις του, βλέπουμε σιγά-σιγά να εκδλώνεται η ανθρωπιά του και αποφασίζει να βοηθήσει τον Ράτζιβα με ένα σπάνιο και δύσκολο τρόπο. Αποφασίζει, δηλαδή, να πάρει την θέση του σαν μετανάστης που πουλάει λουλούδια. Στο απόσπασμα αυτό καταλαβαίνουμε ότι η ελεημοσύνη και η πράξη αγάπης είναι εντελώς διαφορετικές έννοιες. Η ελεημοσύνη είναι βοήθεια από «έλεος» δηλαδή από λύπη και την προσφέρει ο δυνατός στον αδύναμο, ο πλούσιος στον φτωχό, και τελικά ο ανώτερος στον κατώτερο. Αντίθετα, η πραγματική φροντίδα του ανθρώπου προς τον άνθρωπο είναι βοήθεια από αγάπη και την προσφέρει ο ίσος προς τον ίσο. Αν ο Λούκα ήθελε να ελεήσει τον Ράτζιβα, θα του έδινε τα χρήματα, απλά και απρόσωπα, χωρίς βαθύτερο συναίσθημα και χωρίς να τον γνωρίσει καλύτερα. Εκείνος, όμως, επιλέγει να τον φροντίσει μπαίνοντας στη ζωή του, βιώνοντας τους κινδύνους της και γνωρίζοντας τον Ράτζιβα ως άνθρωπο.

«... Γιατί η συμπόνια είναι το μεγαλύτερο πράγμα στον κόσμο. Πιο μεγάλο κι από τον ουρανό. Πιο μεγάλο κι απ' τα Ιμαλάια...»

Όταν ο Λούκα έχει ήδη ξεκινήσει να ζει ένα μέρος της ζωής του Ράτζιβα, σε μια συζήτηση μαζί του, λέει ότι το κάνει από συμπόνια και ο μετανάστης του απαντά πως η συμπόνια είναι το μεγαλύτερο πράγμα στον κόσμο. Πράγματι, εάν αντιληφτούμε το βαθύτερο νόημα της λέξης *συμπόνια*, θα διαπιστώσουμε ότι ο Ράτζιβα έχει δίκιο. *Συμπονώ* σημαίνει πονώ μαζί με κάποιον άλλον, βιώνω τον πόνο του, επειδή δε θέλω να τον αφήσω μόνο του να πονάει. Η συμπόνια, επομένως, κρύβει αγάπη, θάρρος, αυτοθυσία και ταπείνωση, γι' αυτό ξεπερνά τα ανθρώπινα όρια και φτάνει τον άνθρωπο πιο ψηλά από τον ουρανό. Ο άνθρωπος που συμπονά τελικά είναι ήρωας (όπως μας είχε πει ο Λούκα στην σελίδα 21) γιατί ξεπερνά τις προσωπικές του αδυναμίες και τους φόβους του. Ο Λούκα έγινε πλανόδιος πωλητής, συμμετέχοντας στον σωματικό πόνο του Ράτζιβα και για να το πετύχει, ταπείνωσε τον εαυτό του. Και ο Ράτζιβα, όμως, στο τέλος του βιβλίου συμμετέχει στον ψυχικό πόνο του Λούκα (στις τύψεις και στην εξομολόγηση του), ξεπερνώντας τη δικαιολογημένη οργή του, και συμπονώντας το αγόρι, τον ονομάζει αδερφό και του εμπιστεύεται ένα μέρος της ψυχής του.

Θάνος Σιδέρης